

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egész évre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyíltéri közlemények mérsékelt áron számíthatnak.

Az építő iparosok szervezkedése.

Minden kornak volt és megvan a maga uralkodó eszméje, amely a közjólét, a társadalmi fejlődés, valamint egyéni boldogulás érdekében kifejtett akcióit irányítja s amelynek diadaláért foly a küzdelem.

Ma a szociális reformok képezik a zászlót, mely alatt a társadalom egyes osztályai létező, vagy vélt jogaik sérelmének orvoslásáért harcolnak, jól, vagy helytelenül alkalmazott eszközökkel. És ez a harc szembe állítja az egymásra utalt tényezőket. Leginkább kiélesedett harc a munkások és munkaadók között. A munkás kérdést és ezzel kapcsolatos viszonyokat éles szemmel figyelve évekkel ezelőtt tisztán látták, hogy a körülmények alakulása gyökeres reformokat tesz elutasíthatatlanná. A munkások táborában szervezkedett s fegyelmezett tömör csapatokban indított harcot a munkaadók ellen. Az indok megszívlelendő. A megélhetési viszonyok mind sulyosabbá váltak, a közterhek, az igények folyton fokozódnak. A munkásokat a saját létérdekük parancsolólag arra utalta, hogy munkájuk ellenértékéért életviszonyaiknak megfelelő keresetet biztosítsanak maguknak. Ezt kisem helytelenítheti. A munkát értéke szerint honorálni kell. Ámde a szervezkedés és az ebben rejlő erő érzete, a szocialista igazságok által felbujtva annyira elvakították a munkásszervezeteket, hogy a munkaadók létérdekének, az üzemek helyzetének figyelembevétele nélkül tulajdonított követeléseik teljesítésére a munkaadókat létérdekük s üzemük kockáztatása árán is belekényszerítették. A teljesíthetetlen munkabérvetelések kioroszakolá-

sára az Amerikából jövő hírek különösen fogékonnyá tették a kedélyeket, amit aztán a lelketlen igazgatók önzése a saját céljára kiaknázni sietett.

Igy indult meg a harc a munkások és munkaadók között. A munkásérdek védelmének feltételeként igatgatók beékeltek magukat az egymásra utalt felek közé, hogy meggyőzessék a jogos igények kölcsönös és méltányos kielégítését célzó megegyezést. A szocialista lázítóknak harc kellett a saját érdekükkel, amelybe a sorsa javításának jelszavával vitték be a munkástábor, melynek verejtékes munkájával szerzett keresményéből elhárított pénzen fényűzően lakmároztak s azután s a bajba, veszedelembé sodort szerencsétlen áldozatoknak hátat fordítottak.

A lavina azonban megindult, pusztító rohanás közben egyre nőtt, míg végre a munkaadók belátták, hogy az abban rejlő veszedelem elhárítására nekik is szervezkedniük kell. Részben megtörtént, részben folyamatban van a mezőgazdák szervezkedése. Az építőiparosok országos szövetsége megalakult s annak vezetésével mellett ma szervezkedik petrozsényi és vidéki csoportja.

Ennek a szervezkedésnek nem az a célja, hogy egyesült erővel fenyeget, meggyőzjék az ellenük indított harcot, hanem, hogy megvédjék az egymásra utalt építőiparosok és építő munkások érdekeit. A munkáskérdés így lesz a rendes megoldás meltrébe terelve. Hogy van munkáskérdés az nyilvánvaló, de az iparosok érdekével össze kell egyeztetni annak megoldását. Az egymásra utalt elemek mint egymásmellé rendelt tényezők kölcsönös egyetértéssel mozdíthatják elő s biztosíthatják a saját érdeküket. Ez az iparosszervezkedés célja.

Pénztárnok és közgyám választás.

Kedden, f. hó 19-én Petrozsényben az előjáróság két tagja: a közpénztárnok és közgyám lett választva.

A tisztújítások eljárásáról az alábbi tudósítást adjuk.

Janza Vazul járási főszolgabíró a megjelentek szívélyesen üdvözlő s a község háza tanástermében d. é. 8 órakor a községi pénztárnoki állás betöltése céljából elrendelt választási eljárást megnyitja s tudomására hozza egy a képviselőtestület tagjainak, valamint a megjelent választóknak, hogy az általános tisztújítás alkalmával közpénztárnokká választott Kohn Rezső ezen tisztségéről lemondván a múlt évi szeptember hó 28-án elnöklése mellett a községi képviselőtestület ezen állásra Polyák Gusztávot helyettesítette.

Minthogy az 1886. évi XXII. t. c. 84 §-a értelmében a végleg megüresült állás véglegesen betöltendő a vármegye alispánja a választást ilyen értelemben elrendelte. Megjegyzni, hogy a választásról egy a képviselőtestület szavazattal bíró tagjai, valamint a választó közönség a helyi szokás szerint s törvény szabta módon értesítették.

Minthogy a közpénztárnoki állás betöltésénél a kijelölési jog a képviselőtestületet illeti, tudomására hozta a képviselőtestületnek, hogy az állás elnyeréseért pályáztak, illetőleg jelentkeztek:

Polyák Gusztáv ez idő szerinti helyettes pénztárnok, Dombora László nyug. községi jegyző, Bányai József és Földeáki József tanácsbeliek.

Ezután elnöklő főszolgabíró a kijelölés megejtésére, a községi képviselőtestületet felhívta, mit a községi közgyűlés a saját kebelében megejtve, választási elnök a kijelölés eredményét nyomban kihirdeti, mely szerint: az üresedésbe jött s választás útján véglegesen betöltendő községi pénztárnoki állásra törvényben gyökerező jogánál fogva a községi képviselőtestület Polyák Gusztáv, Bányai József és Földeáki József jelentkezőket jelölje szavazattöbbséggel 10 szavazattal 6 szavazat ellenében.

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGYÁJA.

Mártha.

Egy vidéki város szegény kis zárdájában, ahová még egész kicsiny korában vitték, s ahová soha senki nem ment őt meglátogatni, szeretettel megölelni, élt Mártha, önmagáról csak két dolgot tudva, azt, hogy atyja meghalt, és azt, hogy anyja Párisban lakik.

Arról, hogy atyja ki volt, s hogy anyja miképpen él abban a nagy Párisban, semmit sem tudott. Valami kevés homályos emlék jelent meg néha előtte, az egész kicsi korból esténként, mikor lefekve, félálomban, félbrenlétben, ebben a bizonytalan révedező állapotban, egy kép a régmúltból; egy keskeny kis sötét szoba, egy vaságygyal, néhány szalmaszékkel, olyan volt az egész, mint azon kis számfedélű házak szobái, ahol a munkások, vagy cselédek laknak, a kályha tetején, faramába téve, egy piros nadrágos katona színezett fényképe.

Legtisztabban e fényképre emlékezett mindenek felett.

És ennyi összes emléke, többet nem tudott.

A vágy, a mulat tudni, s a nyugtalanság a jövő miatt, arra ösztönözte, hogy néha egy-egy kérdést kockáztasson sorsát, múltját illetően, az apák közül azokhoz, akik kevésbé szigorúan bántak vele. De a felelet sohasem volt határozott, mindig kitérő: nem tudják még hogy lesz, ki fogják taníttatni, aztán majd meglátják, mi lesz vele.

Különösnek találta azt is, hogy anyja soha sem jöhet el látogatni, soha nem ér reá neki leveleket írni. Ha azt találta kérdezni, mi foglálja el annyira anyját? — egyszer: „Hálgasson!” másszor: „Szegény kicsike”

volt a válasz. Aztán nem mert semmit kérdezni többé; pedig nagyon sokat szenvedett elhagyatottsága miatt. Még szerencsétlenebbé tette az, hogy tanuló társnői között sem volt barátja.

A kisbirtokosok és kereskedők gyermekei visszahúzódtak tőle és lenézték őt. Anélkül, hogy tudták volna a valót, a Mártát környező titokzatosságban volt valami fájdalmas, nyugtalanító, amelybe a szájalom egy neme is vegyült; de mégis elidegenítette tőle a többi leányokat. Kerülték, mintha kísértetbe esnének a közelében, elkerülték felve, mint szókat az oly utcákat, ahol csak nyomorult koldusok laktak.

Később arról is suttogtak, hogy Mártáért a kevés tandíjat sem fizetik rendesen, ez is egy ok volt, amiért a jobb családok gyermekei visszahúzódtak tőle.

Ily körülmények közt nevelkedett fel a szegény kis elhagyott, megvetett Mártha, szép, nagy leánygyá, egész ráillett egy szláv költő ezen mondása, hogy: „Van-nak oly tiszta italok, folyadékok, melyekbe bármily erős mérget vegyítenek is, az nem rontja meg, nem teszi ártalmassá”.

Ő is ilyen volt, dacára mostoha sorsának, felnőtt álmódóznak, ábrándosnak. Ábrándosnak, mert nem volt benne gyűlölet, vagy más rossz indulat. Olyan volt szegény, mint egy pária, akinek nincsen epéje. A bocsánat mindig készen volt nála. Az anyját, aki őt úgy elhanyagolta, oly makacs gyűlölettel szeretete, hogy semmi el nem idegeníthette tőle; sőt képes lett volna feláldozni magát a hozzá oly rossz tanuló társnőjéért is.

Nagyon sokat dolgozott, még többet tanult, okos akart lenni. A zárdának legjobb tanulója ő volt. De azért még sem tették soha „legelső”-nek. Ezt az igaz-

talanságot is panasz nélkül tűrte. És várt, várt mindig, őszinte jó szívvél.

Bizonyosan azért, mert társnőitől mindig elkülönítve s mindig egyedül volt, teljes ártatlanságban nőtt fel, minden rossznak tudata nélkül, soha nem olvasott ledér regényeket, soha nem hallott a szünidő alatt (hiszen neki nem létezett szünidő sem) illetlenségeket, mint a többi leányok otthon, a konyhában a cselédek közt.

Szegény kis ártatlan lélek! Egész éjeken át zokogott csendesen, könyes arcát párnájába rejtve.

Végre egy napon — tizenhét éves lett.

Ekkor értésére adták, hogy másnap Párisba megy, s hogy anyja nem kereshette fel személyesen, hanem majd hölgy-coupeba teszik, s a vasúti tiszt felügyelete alatt fog utazni és Párisban az „Orleans” pályaudvaron családjának egyik tagja várja, aki majd egyenruhájáról fog reá ismerni.

Szegény gyermek! Egész extázisba jött arra a gondolatra, hogy anyját ölelheti.

Elhagyta tehát a zárdát és megérkezett Párisba; amint a vonatról leszállt, egy magas sovány nő közelébe fel, nagy férfias léptekkel, hatalmas téglaszínbe játszó görbe orral, piros tollas, rózsabokrétás főkötőben; úgy nézett ki, mint egy betegápolónőnek öltöztetett zsendár.

— Ön a kis Mártha? kérdezte Mártához lépve.

A fiatal leányt végig borzongatta a hideg.

Ha ez az asszony lenne az ő anyja? Nem volt az. De megmagyarázta neki mindjárt a dolgot. Ő csak a felügyelőnő, mondta. „Asszonyom” nem jöhetett ki a vonathoz, mert a városban kell ebédelnie ügyei végett. Fontos ügy, amit ez alkalommal nem lehet elhalasztani.

Majd a főszolgabíró felhívta a választókat, hogy kebelükből 4 bizalmi férfit választanak mire: közfelkiáltással bizalmi férfiaknak megválasztottak: Varjassy István, Váradi Vilmos, Floreszk János és Ullmann Lipót községi képviselőtestületi tagok illetve községi választók. A választók általában Polyák Gusztáv nevét hangoztatták, mindazon által felhívta választási elnök a választókat, hogy kívánnak-e névszerinti szavazást, s ha igen van-e 10 választó a ki ezt kívánja.

Miután se 10 választó nem jelentkezett, se más jelöltek, a megválasztása nem kívántatott, választási elnök kihirdeti a választás eredményét, melyszerint: Petrozsény nagyközség közpénztárnokává a legközelebbi általános tisztújítás időtartamára Polyák Gusztáv helyettes közpénztárnok egyhangulag közfelkiáltással megválasztott, aki az 1886. évi XXII. t.-e. 85 §-ában előírt hivatali esküt a közgyűlés színe előtt letette.

Ezzel járási főszolgabíró annak megemlékezésével, hogy a hivatal átadás szükségére nem forog fenn a községi pénztárnokra vonatkozólag választási eljárást bekezdette. A fizetés folyósításának szükségére nem forog fenn.

Községi pénztárnoki állás betöltése után tudomására hozta a képviselőtestületnek Janza főszolgabíró, hogy Joánovits János II. bíró tekintettel arra, hogy mint törvénybíró annyira el van foglalva, hogy a községi állással egybekötött teendőket lelkiismeretesen nem végezheti. ennél fogva, a községi állásról lemondott és ő mint a járás főszolgabírójára Joánovits Jánosnak törvénybírói minőségben tanúsított buzgalma elismerése mellett ezt a lemondását indokoltak és elfogadhatónak tartotta s ezért a véglegesen megürlt községi állásnak választás útján megejtendő végleges betöltésére a mai napot tűzte ki, a mi a helyi szokás szerint és törvényszabta módon, szabályszerűen közhírré téve, mindenek előtt felhívta a községi képviselőtestületet, hogy az állás elnyeréseért jelentkezett, Nagy Miklós, Bányai József, Földéki Józsefekre vonatkozólag kijelölést törvényben gyökerező jogánál fogva ejtse meg.

E közben Bányai József és Földéki József a közgyűlés színe előtt visszalépésüket bejelentették, mire:

Petrozsény nagyközség képviselőtestülete az egyedül jelentkezett Nagy Miklóst a községi községi állásra egyhangulag kijelölte.

Miután a választás menetének s törvényességének ellenőrzésére közfelkiáltással Varjassy István, Váradi Vilmos, Floreszk János és Ullmann Lipót bizalmiférfiakul megválasztottak, választási elnök a választás eredményét kihirdette, melyszerint: Petrozsény nagyközség községi állására Nagy Miklós, mint egyedül jelentkezett és kijelölt pályázó egyhangulag — közfelkiáltással — megválasztott, aki az 1886. évi XXII. t.-e. 85 §-ában elő-

írt hivatali esküt a közgyűlés színe előtt járási főszolgabíró kezébe letette s fizetése márc. 1-től folyósítottatott.

Ezzel a választási eljárás befejeztetvén járási főszolgabíró a községi hivatal átadásával a községi előjáróságot megbízta. A képviselőtestület tagjain kívül 10-12 választó volt jelen.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Eljegyzés** Mallás József m. kir. pü. számellenőr, járási számvevő, a „Szászváros“ felelős szerkesztője eljegyezte Skácel József nyug. vasgyári főnök kedves leányát, Lucy-t Szászvárosban.

— **Halálozás.** A szilvölgének egyik legrégibb, általánosan ismert alakja, id. Dima János halt meg f. hó 22-én Lupényben, életének 68-ik, házasságának 40-ik évében. Egyike volt a legelső települőknek, akik a 60-as évek végén ideköltöztek. Szorgalmával, ügyességével anyagi függetlenségre tett szert s osztatlan becsülésben részesült. Halálát özvegye, két fia, egy leánya és hat unokája siratják. F. hó 25-én d. u. 3 óra-kor helyezik hült porait öröknyugalomra Lupényben.

— **A „Magyar Építő Iparosok Országos Szövetségének“** helyi megalakulása céljából Petrozsényben 1907. évi február hó 24-én d. u. pont 2 óra-kor az „Emke“ szálloda emeletén lévő teremben tartandó alakuló nagygyűlés tárgysorozata: 1. A szövetséget ismerteti Sternberg Bertalan előadó. 2. Munkaközvetítő intézmények id. Dékány Imre. 3. A helyi szövetség megalakítása. 4. Tisztikar megválasztása. Az alakuló nagygyűlésre az érdekelteket meghívja a szervező bizottság: Sternberg Bertalan, id. Dékány Imre, Éder Ottó, Doda Károly, Borsi János, Dunai Mihály, Józsin Vazul Kluger Fülöp, Szüle László, Nicora Emil, ifj. Dékány Imre. Az építő iparosok szervezkedése kérdésével vezetőcikkünkben foglalkozunk.

— **Lelkész-avatás.** A már olyan régen vajdó vulkáni ev. ref. eklézsia Huszt Aladár bányamérnök, egyházközségi főgondnok buzgólkodása következményeképpen ez év mult hónapjában szabályszerűen megalakult s az erdélyi református püspök ki is nevezett egy ügyvezető segédlelkészt a hívek lelki életének erősítésére Tókes Ernő papjelölt személyében. A megnyerő modoru, nagy készségű fiatal papot vasárnap iktatta be hivatalába Kósa Mihály petrozsényi lelkész. Az aktus egyik része az isteni-tisztelet keretében, másika a presbiteri gyűlésen folyt le: A fiatal lelkész elfoglalván hivatalosan is helyét az eklézsiaiban, gyönyörű és értékes beszédben jelölte meg az irányt, mely felé haladni kíván s kérte híveit, hogy támogassák feladatában, mely bár terhes, bár felelősség teljes, mégis közös együtt-

érzés után bizonyára sikerrel lesz koronázva. Az ünnepélyes beiktatás alkalmából a presbiteri-tagok is letették a hivatalos esküt az elnöklő Kósa Mihály kezébe, ki meghatottan mondott búcsut a vulkáni híveknek s kéri őket, ajándékozzák meg fiatal lelkészársát bizalmukkal s egész lelkükből támogassák őt az egyház felvirágoztatását célzó munkájában, szólt pedig tartsák meg szíves emlékeztükben. Az ünnepélyes beiktató isteni-tisztelet és presbiteri gyűlés után a presbitérium és egy-pár vendég a kaszinó különszobájában a hívek által adott közös ebéden vett részt, melyen több szellemes és érdekes pohárköszöntő hangzott el. Mindenek felett ki kell emelnünk Patáki görög-katolikus lelkész nagyon szép beszédét, melyben a református hívek figyelmét a testvéri szeretet nagyföntosságára hívja fel s poharat a haza boldogságára emelte. Beszédét lelkes élejtések szakították meg s végeztével mindenki üdvözölte a derék görög katolikus lelkészt, ki a felekezeti türelemnek valóóságos apostola Vulkánban. Kósa Mihály a nagyérdemű főgondnokot: Huszt Aladár éltette, akinek egyedüli érdeme, hogy a vulkáni reformált eklézsia nemcsak megalakult, de olyan megerősítést is nyert, hogy életképességéhez kétegy nem férhet. Még több pohárköszöntő is hangzott el Huszt Aladár, Kósa Mihály és a fiatal beiktatott lelkész ajkáról, melyek mind, mivel szívből jöttek: szívhez szóltak s így nagy hatást tettek a jelenvotakra.

— **Bőjt.** A vigság után hamut a fejre. A szürke napok egymásután telnek bánatban, örömben. Ilyenkor vezekel a lélek, s a mélységes bűn tudata ver tanítást az emberi lélek sötétebb hátterében. Bőjtöl a világ. Mormolja az ígét: mea culpa. A hó, ami borítva tartja a földet, mintha vágyakozást fejezne ki olyan fehérség után, amilyen maga s ami a lélek fehérsége lenne. A harang bánatosan szólija az embert imára. Hogy vetkőzzön az le az álnokságot, hogy undorodjék meg a lélek romlottságától és bőjtöljön ama szellemi bőjttel, ami a megigazulásra, boldogságra vezet. A harang hív. A bőjt harangja. A harang kong. Vezekeljünk.

— **Temetés.** Hirt adtunk arról, hogy a vulkáni pályaudvaron egy mozdony az ott dolgozó Tomán Sándor pályamunkást elütötte s karját szétzúzta. A kart amputálni kellett volna, a mibe azonban a szerencsétlenül járt ember nem egyezett bele s így pár napi kínlás után vérmérgezés következtében meghalt. A temetést az államasut rendezte s a szegény Tomán Sándor nagy részvétellel temették el az új községi temetőbe.

— **Vérengzés.** Minden hó 15-ét követő vasárnap fizetik ki a bányászok havi keresetét. Sok pénz jön a nép közé nálunk ezen a napon, mely vérengzés nélkül nem mulik el. Az az átkozott pálinka elveszi a mun-

Mert nem találni ám minden nap sikkes férfiakat! De ő rajta lesz, hogy mielőbb anyjánál legyen Mártha.

— Menjünk! sietnünk kell. Nincs önnél pakk, csak ez a kis esomag? annál jobb, úgy csak omnibuszon fogunk menni.

Az omnibuszon egy szót sem váltottak. A felügyelő az ajtóhoz ült és a konduktorral beszélgetett. Mártha pedig nagyra nyitott szemmel a felelemtől, megdöbbenve nézett maga körül, nem tudva, nem értve, mi történik vele, kis esomagját térdére tette s bambán nézett ki a sötétbe, a butikok közt járó-kelőkre.

A jármű megállott, s ők gyalog folytatták az esőben az utat. „Kutyának való idő“, mondta a felügyelő, már tizenhárom napja, hogy így tart, s az én cipőmben bemegyen a víz. Ott is ilyen esuf idő jár, a hol maga a zárdában volt?”

Mártha nem válaszolt, nem is hallotta a kérdést. Egy szük mellék-utcán át egy házba tértek; Mártha a kapun a következő felirattal egy táblát látott, a lámpa alatt: „Bútorozott szobák és lakások kiadók“.

A felügyelő az irodába lépett. „Itt van asszonyom?” kérdezte.

— Itt volt, de elment megint — felelt egy fiatal irnok.

— No most hova menjek, most mit csináljak én a gyermekkel?

— Tehát ez a Louiza asszony leánya? ez a kis-asszony?

— Igen, igen.

— A manót! ezt én csunyanak képzeltem, — mondta az irnok, s az íróasztaltól fellátva, pár gyors lépést tett feléjük.

— És nem mondta asszonyom, hova megy? — kérdezte a felügyelő.

— A serfőzdeben kell most lennie. A nagy Constance is kereste itten.

Most Mártához fordult a felügyelő.

— Jön velem? vagy itt marad, míg mamájáért megyek? Menjen fel az ötödik emeleten a lépcsővel szemben a második szám, majd oda adják a kulesot.

— Óh, ne hagyjon itt egyedül! — szölt Mártha, összetett kezekkel kérve a nót.

— Hát nem bánom, jöjjön velem, a serfőzde hegyoldalán van, éppen jó oda sétálni ebben a kutyának való időben.

Elmentek a serfőzdebe . . .

Egy nagy márvány-asztal körül ötven vagy hatvan ültek, mind öreg nők, nagyon kövérek és nagyon szőkék, hullámzó kebelük dőltek az asztalra és piszkos kártyákat raktak ki. Csak egy volt közöttük barna, szigorú, kemény vonásokkal, erős, vastag nyaka volt, mint egy bikának, és nagyon fekete, rövidre nyírott göndör haja, mintha lőszorból viselne parokát.

Belépve a felügyelő így szólt:

— Itt van az ön leánya!

— A kit én hoztam önnök vissza, — mondta a nők egyike a kártyát keverve.

Mig Louiza — a legidősebb köztük, ki még ősz haja dácára is szép volt — felállt, megölelte Mártát s tetszelegve rázogatta meg. Azt lehetett róla mondani, hogy nagy meglepődéssel nézte az ő kedves, kis leányát. Oh, mily régen is nem ölelte már! — De, úgy-e szép a leányom? Nézd Constance! No mondd! Te emlekezel. Kissé hasonlít? Mit gondolsz?

— Gyulára! — válaszolt a kérdező.

— Oh! te ostoba! Gyulára! hiszen az sokkal később volt annál. És folyton rázta Mártát, szeméibe könnyek jöttek, úgy ölelte, csókolta újra, nyakát, homlokát, haját, mialatt az egész társaság körül állta őket, nézve a Louiza leányát. Némelyiket meg is hatotta a jelenet.

Már éjfél volt és Mártha nem tudott aludni. A

mellékszobában vetettek neki ágyat egy pamlagra. Egy kendővel takarták be. Ah, hiszen ez csak pár napig lesz így és aztán azon lesznek, hogy ki tudjanak bérelni egy kétszobás lakást, most pedig, hogy meg ne hűljön, anyja bement hozzá, s egy kabátal is betakarta még a kendőn felül, egyik barátjának a kabátjával, aki elkísérte ide.

Mártha a sötétben egyedül maradt és kétségbeesve, keservesen zokogott. Értett mindent! Nagyon jól értette szegény! Mert bármily ártatlan volt is anyjának szemmel látható, leplezetlen, tisztátlan életmódja által, kényszerítve volt még az előtte eddig ismeretlen dolgokat is megérteni. Ez tehát az ő anyja! Oh, mily rettenetes! Kezét ajkaira szorította, hogy ne hallják a másik szobában kínos nyögését.

Már most mit tegyen? . . . Szülők, barátok és menhely nélkül, mi történik vele? Egész testében remegett a borzalomtól, úgy feküdt azon a pamtagon, mintha a kinpadon feküdne; torka elszorult, majd megfojtotta a fájdalom. Egyszerre felkapta a fejét, figyelni kezdett. Nem! még sem hallgatja mi történik, nem akarja hallani. Felkelt, lassan tapogatódzott végig a fal mellett a sötétben, keresve az ajtót, vagy ablakot.

Az ablakot találta meg . . .

Egy arra vágatott kocsi robagása túlzörögte kiáltását, mikor lezuhant az utca kövezetére és így egy hang sem figyelmeztette anyját, vagy a szomszédokat az esetre.

Az éjjeli járőrök azt hitték Mártáról, hogy valami ittas asszony, hogy ott fekküdni látták és gyorsított léptekkel kerültk el messzire.

Réggel három óra felé két városi szolga emelte fel a véres, de még lélegző szép fiatal leányt s hordagyra téve, az örhelyre vitték. Szájából még bugyogott a vér, de már nem lélegzett többé, még volt halva. Szerencsére! . . .

.... E . . . S .

kások józan esztét s rendszerint előkerülnek a gyilkos eszközök a csizmaszárból és tussziból. Ezek a napokon alig mernek a békés polgárok az utcára menni. Lárma, ordítózás, rendetlenkedés, verekedés van léptenyomon, aminek a csendőrség és rendőrség nem képes elejét venni. Mindenütt s folyton minden öröködhettek. Ilyenkor kellene 10-szer annyit is mint amennyi van. Vasárnap éjjel életveszélyesen megsebesítették Komán Györgyöt s megölték Kozma Miklóst. A tetteseket névszerint Krecsun Stefán Pétert, Stankovits Milánt és Gerits Józsefet a községi rendőrség kézzel kerítette s a csendőrség átadta a kir. ügyésznek.

— **Nincs vas.** A vaskereskedőknek és vassal dolgozó iparosoknak meg kell tanulniok vas nélkül megélni, mert nyersvasat, vasöntvényeket és hengerelt vasárakat már egyáltalában nem lehet kapni. A vasművek már régebben elhatározták, hogy március végén tul való szállításra nem vesznek át rendeléseket és mivel a lassu szállítás miatt a rendelések a vasgyárakban annyira összehalmozódnak, hogy a most átadott rendeléseket még júniusban is alig tudják eszközölni elhatározták, hogy egyelőre nem fogadnak el további rendeléseket, mert a vasművek vezetőségei szerint „azokat belátható idő alatt nem tudnák szállítani”. Aki tehát az utóbbi időben nem tudta magát elhatározni, hogy bizonytalan áron, bizonytalan időben való szállításra rendeljen, az most egyáltalában nem kaphat a vasművektől sem szálvasat, sem lemezeket, sem öntvényeket, még ha most már kész volna is rá, hogy bele egyezzen abba, hogy a szállítás alkalmával érvényben levő áron számítsák neki a vasat és akkor szállítsák, amikor a vasgyárnak jól esik.

— **Az iparsó ára.** A kereskedelemügyi miniszter értesítette az aradi kereskedelmi és iparkamarát, hogy a szódával denaturált iparsóra nézve az 1907. évre az eddigi árat tartotta fenn. Ezek szerint a tiszta iparsó ára 100 mm.-án alóli mennyiségben mm.-án kint 2 kor. 77 fill., a tisztátlan iparsó pedig 2 kor. 37 fill. 100 mm., vagy azon fölüli mennyiségnél az ár mm.-án ként a tiszta iparsónál 2 kor. 40 fill. a tisztátlan iparsónál 2 kor. Ez az ár az iparsónak a vezérigénység szigetkamaraival és marosújvári denaturáló telepein való átvétele esetére bír érvénnyel. Szigetkamaraiban azonban a fentebbiekben megállapított árakhoz még a bányahelyekről való szállításért járó díj fejében mm.-ánként 18 fill. hozzászámítandó. Az iparsónak az ország egyéb helyein való átvétele esetére az itt megállapított árak a szigetkamaraival, illetőleg a marosújvári denaturáló teleptől járó vasuti szállítási díjakkal emelkednek.

— **Apró dolgok a háztartásban.** *Vasdedények tisztítása.* A vasból készült edényt úgy tisztítjuk meg szépen, ha fahamut kassátürre keverünk s ezzel az edényt bekenve, azután gyapjuronggyal mindaddig dörzsöljük, míg az edény fényes, tiszta lesz. *Butortisztítás.* A butort minden rendű piszoktól meg lehet tisztítani, ha egy deciliter tiszta vízben egy kanál szalmiákszeszt keverünk és e keverékbe mártott gyapjuronggyal a butort jó fényesre dörzsöljük. *Köhögés ellen forraljunk fel 1—2 liter vizet, tűzőn olvaszszunk meg 1—2 kanál mézet s a forró vízzel keverjük össze. A keverékbe egy vagy két citrom nedvét facsarjuk bele. Ebből a jóízű italból mentől többet hörpint a beteg, annál hamarabb elmúlik a betegség. Selyemkendők s ruhák tisztítása.* Nyers burgonyát hámozunk, azt megreszeljük, kevés vízzel meghigítjuk és két órai üledés után kendőn átszűrjük a burgonyapép vizét. Az átszűrő vízzel a selymet kimossuk, mely után a vízbe egy kevés spirituszt öntünk és a selymet ebben öblítjük ki, majd végül kendők vagy törülközők között a forró vassal kivasaljuk. A selyem megint olyan szép lesz, mint ha most hoztuk volna a boltból, pedig kevés fáradságba került a megtisztítása s a hozzá való szót se érdemel.

Szinészet.

A közönség folyton fokozódó érdeklődéssel honorálja a színtársulat dícséretes törekvését. A színe kerülő szenzációs ujdonságok jó előadásban kerülnek bemutatásra s közben irodalmi becsü jelesek szindarabok előadásában is van alkalmunk gyönyörködni. Minden előadásról térszűke miatt sem referálhatunk, de a kiválóbbakról lehetetlen említést nem tennünk. Ezek a következők voltak a multéban:

Kedden, február 19-én Miklós György jutalomjátékául dr. Fényes S. kitűnő énekes vigjátéka, a: „Csöppség” nyújtott élvezetet a telt ház közönségének. Fehérváry Etus a címszerepet kedvesen, leirhatatlan bájjal, elragadóan kreálta. Mintha a szerző egyenesen neki írta volna ezt az édes szerepet, melynek minden szép-

ségét érvényre emelte közönségünk kedve csöppsege, elevenességével, elbűvölő naivitásával, kedves csicsérgésével, az érzelm kifejezés bensőségével valósággal elbűvölte a közönséget. Ebben a szerepben hódította meg leginkább a mult évben közönségünket Fehérváry Etus, aki most csak önmagát multa felül. Jobb, bájosabb „Csöppség”-et el sem tudunk képzelni. A tapsvihart, a kihívást keresetlenül provokálta. Miklós György Ámbroja méltó partnere volt a „Csöppség”-nek. A cselekmény központját ketten képezték s művésziileg domborították ki. Miklósyt jutalomjátéka alkalmából tisztelői ajándékok lepték meg s folytonos ovációval tüntették ki, amire minden szerepében, minden alakításával becsületesen rászolgált. Jó, kifogástalan volt mint mindig. Ismétlésbe kell esnünk, midőn ezutal is művészi játékát dícsérjük s mint igazgatónak érdemeit méltaljuk. Szerdahelyi K. Dengelegije törölmetszett karakterisztikus alakítás volt. Remekül előadott szép énekeivel ritka hatást ért el s nyílt színen megtapsolták. Kitűnő volt, mint mindig. Jó. Gajdosné volt G. Papp Erzsébet, nem különben Aranyosy Bella „Marta”-ja. Nagy Kálmán „Lenci”-je tetszett. Kitűnő Sára (sárkány) volt Koltay, hatalmaskodása és meghunyászkodása egyaránt hatást keltett, pompásan sikerült. Az összjáték nagyban emelte az előadás kiváló sikerét. A kisebb szerepek is jó kezekben voltak.

Szerdán, febr. 20-án a színi évad legnagyobb ujdonsága. Pásztor Árpád énekes legendája: „A harang” került színe telt ház előtt. Az érdekesítő cselekmény összevágó jó előadásban rendkívüli hatást keltett. Benedek tisztelendő Miklós György személyesíté a tőle megszokott művészettel. Mint Zsófia nagyon jó volt M. Erdélyi Cornelia. Ők képezték a cselekmény központját s derekasan helyt álltak. A többi szereplők is kifogástalanok voltak. A zsúfolt ház zajos tetszésnyilvánulással honorálta a remek előadást.

Csütörtökön febr. 21-én volt a színi évad legérdekesebb előadása. A „Tolvaj” Brenstein H. nagyhatalmú színművének premierje volt, melyben Lőrincy Erzsikének alkalmat nyílt drámai tehetségének érvényesítésére. Amit Voysin Morie-Louse személyesítésével produkált, abban tudás, érzelm és művészet jutott kifejezésre. Szerelmének nagyságát oly meggyőző igazsággal mutatta be, hogy a lopás rut bűne sem hagyott rajta foltot. Arekifejezése, minden mozdulata a lelkében dult harcot árulta el. Megrázó erővel, hévvel, keresetlenséggel ragadta magával a hallgatóságot. Elismert hivatással párosult rátermettséget hódítan ragyogtatás a zsúfolt ház tapsvihart megérdemelte. Méltó partnere volt Inke Reszó, a ki Voysin Richard személyesítésével újabb bizonyosságot adta drámai tehetségének. A fiatal színész mult év óta sokat haladt, tehetsége előnyösen megizmosodott, a helyzethez mért érzelm festésben eltalálja a kellő hangot s tudja kifejezni a megfelelő erőt. Megérdemelte a tapsokat. Fekete Pál kifogástalan Lagard és Raymond-ja Aranyosy Bella díkreten alakított Izabella-ja és Miklós György rokonzenes Zambault-ja biztosították az összjáték nagyhatalmú sikerét.

G. Miklós Ilona, a kolozsvári nemzeti színház volt kitűnő drámai primadonnának f. hó 24-én megkezdett vendégjátékaira felhívjuk a közönség figyelmét.

NYILTTÉR.)

En alulírott a nyilvánosság előtt Lotter József őrül államtan használt kvalifikálatlan kifejezéseimért, melyeket csak igazgató állapotban követtem el, bocsánatot kérek. Bocsánat kérésem mellett az egyházam javára köteles vagyok még 20 koronát fizetni.

Ezuttal köteles vagyok ezen közlemény árát a kiadónak megfizetni.

Goldberger Izsák
mészáros Vulkán

Előttünk:
Miklós Antal
Imre Károly

*) E rovatban közlettekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Felelős szerkesztő: Zádory Károly.
Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Szám 110. vhtó. 1907.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósnak 1906. évi Sp. II. 1191/4. számú végzése következtében dr. Szegő Hugó aradi lakos ügyvéd által képviselt Karácso-

ny Antal aradi bej. cég javára Nagy Géza és neje petrozsényi lakosok ellen 136 kor. 96 fill. s jár. erejéig 1907. évi január hó 9-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 622 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: különféle szobabutorok, nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a pui kir. járásbírósnak 1907. évi V. 2032/4 számú végzése folytán 136 kor. 96 fill. tőkekövetelés, ennek 1905. évi január hó 19-ik napjától járó 5 % kamatai $\frac{1}{3}$ % váltódíj és eddig összesen 52 kor. 20 fill. benn bíróilag már megállapított költségek erejéig, Nagy Géza és neje petrozsényi lakosok házána leendő eszkölésére 1907. évi február hó 27-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Pui, 1907. évi február hó 12 napján.

Br. Bánffy Albert,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 596/907 tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A hátszegi kir. járásbírósnak, mint tkvi hatóság dr. Ábrahám József ügyvéd által képvis. Hitelbank rt. Desspa Györgye és Fegás Nikulae ohajtató szenvedő elleni ohajtási ügyében dr. Ábrahám József petrozsényi lakos utóajánlata folytán közhírré teszi, hogy ohajtátnak 600 kor. tőke, ennek 1905 augusztus hó 10-től járó 6 % kamatai 6 kor. 60 fill. óvasi költség $\frac{1}{3}$ % váltódíj 129 kor. 20 fill. már megállapított per és végrehajtási s a még felmerülő költségek iránti követelése kielégítése végett Fegás Nikulae ohajtási szenvedőnek a dévai kir. törvényszék pui kir. járásbírósnak területéhez tartozó H.-F.-Urikány községi 137. sztykben a I. 1—7 rdsz. ingatlanokból B. 6—7 alatti jutalékát 663 kor. 80 fill. és az u. o. 244 sztykben a 1 rdsz. ingatlanból Despa Györgye $\frac{1}{3}$ -ad pénz jutalékán 143 kor. kikialtási árban jószágtestenként összesen 806 kor. 80 fill. kikialtási árban az 1907. évi március hó 14-én d. e. 10 órakor H.-F.-Urikány község házána megtartandó nyilvános árverésen elfogja adatni arról, hogy a vételár az utóajánlatot tevő által ígért és pedig a fenti kikialtási árna kisebb nem lehet.

Árverelni szándékozók tartoznak utóajánlatot tevő kivételével az ingatlanok kikialtási árának 10% készpénzben, vagy a kormány által ovadekképesnek nyilvánított érték papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak előzetes bírói letétbe helyezését tanúsító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételár felerészét az árverés napjától számított 30 nap alatt a másikat 60 nap alatt 5% kamataival együtt a hátszegi m. kir. adóhivatalna befizetni. Amennyiben az ingatlanokat nem az értő ajánlatot tevő veszi meg, az általa előlegezett bánatpénz feltétlenül, a költség előleg címén előlegezett összeg pedig, ha az árverési vevő ezen költségeket és lefizette részére vissza utaltatik. Amennyiben az árverésen az utóajánlatot tevő és közönség mások is vesznek ingatlanokat az árverési költségek az általuk megvett ingatlanok vételárának arányában viselik. Amennyiben az utóajánlatok folytán kitűzött árverésen az ingatlanok az az utóajánlatot tevő által ígért vételárnál magasabb áron adatnának el, az árverési vevőnek az eleit többlet erejéig költségei vissza utaltatnak.

Hátszeg, 1907. jan. 19-én.

A kir. járásbírósnak, mint tkvi. hatóság.

Császér,
kir. albiró.

5 $\frac{1}{2}$ %-os törlesztés
(amortizációs)
jelzalogos

kölcsönöket

gyorsan és előnyösen eszközöl

MUNTYÁN TIVADAR Petrozsény.
Kossuth-tér zarda épület.
Gütt Testvérek képviselője.

Értesítés a petrozsényi ipartestület és a kerület munkaadóihoz!

Figyelmeztetjük a testület, nemkülönben a kerület kebléhez tartozó munkaadó urakat, a kik betegsegélyző díjak fizetésével hátralékban vannak, a m. kir. Kuriának 1894. évi 30.574 sz. döntvénye értelmében, a segélypénztári járulékok a levonás idejétől kezdve már a pénztárnak tulajdonát képezik, a bészolgáltatás idejéig a munkaadónak csak őrizetére vannak bízva; az a munkaadó tehát, ki a járulékokat a segélypénztárba be nem szolgáltatja, hanem saját céljaira fordítja, **sikkasztást követ el**, mint ilyen a büntető törvénykönyv ide vágó szakasza által sújtatik. Nehogy munkaadóink ily kellemetlenségnek tegyék ki magukat sziveskedjenek összes hátralékaikat mielőbb a betegsegélyző-pénztárba befizetni.

Ezen felszólításnak eleget nem tévők ellen, ha a hátralék vagyontalanság miatt fel nem hajtható — a feljelentést a mulasztók ellen okvetlen megtesszük.

Déva, 1907. február hó 6.

A dévai ker. betegsegélyző-pénztár igazgatósága.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle cukorkánál

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 dohoz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

**A legjobb magvakat
A legnemesebb fákat
A legszebb virágokat**

A legdivatosabb csokrokat és koszorukat

friss élővirágokból a legjobb minőség szavatolása mellett szállítja

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari-szállító mag- és virágkereskedése **TEMESVÁROTT**

Dusan illusztrált árjegyzék kívánatra ingyen.

Bükkfa

öllenként 28 koronáért hazaszállít

Kálló Jenő, vendéglős Szurduk.

DÉVAI KERÜLETI BETEGSEGÉLYZŐ PÉNZTÁR.

Sz. 125—907.

Tudatjuk a betegsegélyző pénztár tagjaival, hogy Dr. Csatt Aurél pénztár orvos ur d. e. 8-tól 10-ig tart rendelő órát a pénztári betegek részére. Ezen időn kívül esakis sürgős esetekben köteles fogadni.

Ez alkalommal figyelmeztetjük a tagokat és munkaadókat arra is, hogy bárminő panaszaikkal közvetlen a pénztár igazgatóságához forduljanak.

Déva, 1907. február 6.

Péntek Elek elnök.

Egy butorozott szoba magányos részére

KIADÓ.

Továbbá istálló hiánya miatt egy jó fejű tehén borjuval együtt

ELADÓ.

Bővebbet megtudható

Bartalits János-nál Petrozsény főutca.

Sz. 1022./907. kig. Petrozsényi járás szolgabírói hiv.

Pályázati hirdetmény.

Előléptetés folytán üresedésbe jött vulkáni segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

A segédjegyző javadalmazása az 1904. évi XI. t.-c. 1. §-a szerint 1000 kor. törzsfizetés és a községek által fizetendő 120 kor. lakbér-illetmény.

Pályázni kívánókat felhívom, hogy az 1900. évi XX. t.-c. 3 §-ába előírt körjegyzői oklevél és egyéb bizalmat támasztó bizonyítványokkal felszerelt kéréseiket folyó év március 10-ig hivatalomhoz adják be.

A választás napját később fogom kitűzni.

Petrozsény, 1907. február 12-én.

Janza Vazul
főszolgabíró.

Hirdetéseket mérsékelt áron elfogad e lap kiadóhivatala.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye.

100 KAT. HÉLD.

A legszebb gyümölcsfák.

80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-alany.
1 millió előkerítés cseméje.
Sétaterfák, Diszserjék, Rozsák.
Bogyogyümölcsök stb.

Kifogástalan szőlőoltványok.

2/3 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai sima és gyökerező szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBRÓSI M.

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló **papírkereskedésem** ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégítem. **Tanszerek, rajz- és íróeszközök** nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: **irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák** stb. kereskedésemben jutányos árbán kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultura tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben **nyomdát** állítottam, majd hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével szolgáljam a hazafias törekvést. A kezdet nehézségeivel küzdve anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmészebb menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szives támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉSZET.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek kielégítését szem előtt tartva **könyvkötészetet** rendeztem be s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Tisztelettel:
FIGULI ANTAL.